

<p>BOSNA i HERCEGOVINA VIJEĆE MINISTARA Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje</p>		<p>БОСНА и ХЕРЦЕГОВИНА САВЈЕТ МИНИСТАРА Агенција за предшколско, основно и средње образовање</p>
--	---	--

***Uspostavljanje sistema za praćenje kvaliteta
u osnovnom odgoju i obrazovanju***

Akcioni plan

Izdavač:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Za izdavača:

Maja Stojkić, direktorica Agencije

Alisa Ibraković, zamjenica direktorice – rukovoditeljica Područne jedinice Sarajevo

**Uspostavljanje sistema za praćenje kvaliteta
u osnovnom odgoju i obrazovanju****Akcion plan****Voditeljica projekta:**

Branka Popić, stručna savjetnica za društvene nauke i umjetnost Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Konsultanti:

Arthur.R Ivatts

Nedžada Faginović

Učesnici u izradi Akcionog plana:

Radna grupa (Anex 1)

Urednica:

Branka Popić

Lektura:

Jasminka Nalo

DTP:

Branka Zvečevac

Dizajn:

Jordan Studio, Sarajevo

Tiraž:

900 primjeraka

Štampa:

Blicdruk, Sarajevo

1. Uvod

Osnovna pretpostavka za razgovore i davanje prijedloga u odnosu na osiguranje i praćenje kvaliteta u svim oblastima, uključujući i obrazovanje, jeste postojanje definisanog standarda kvaliteta. Zbog prirode obrazovanja i sociološkog aspekta, definisanje kvaliteta u obrazovanju ima nekoliko dimenzija. To je razlog što se ne može naći univerzalna definicija kvaliteta u obrazovanju. Standardi i kvalitet u obrazovanju nisu trajna kategorija, oni se mijenjaju u skladu sa okruženjem, svrhom i vremenom. Škole, kao ustanove profesionalaca i stručnjaka, trebaju biti u mogućnosti da, uz planiranje procesa učenja, prate razvoj obrazovanja putem različitih vidova vrednovanja. Na taj način škole postaju ravnopravan partner prosvjetnim vlastima u ustanovljenju, unapređenju i osiguranju kvaliteta obrazovanja.

Nakon višegodišnjih istraživanja i evaluacije dobre prakse u odgoju i obrazovanju, potvrđen je značaj definisanja i upotrebe indikatora, u sklopu sistema za praćenje i ocjenjivanje kvalitetnog rada škole. Dodatna vrijednost tog procesa jeste što omogućava stvaranje neophodnih uslova za komparativnu perspektivu. Dakle, indikatori omogućuju da se primarno uporedi stanje u različitim segmentima odgoja i obrazovanja, ali i da se stanje u odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini poredi sa stanjem u odgoju i obrazovanju u drugim zemljama. Isto tako, indikatori su neophodni i zbog toga što je bez njih nemoguće upravljati racionalno i ekonomično obrazovnim sistemom. Indikatori su neophodni i u kontekstu demokratizacije odgoja i obrazovanja. Bez indikatora i pouzdanih podataka svaka ocjena o stanju u odgoju i obrazovanju bila bi ustvari samo utisak ili uvjerenje koji, zbog svoje subjektivnosti, ne bi mogli da omogućе racionalnu debatu. Iz navedenog se zaključuje da je značaj indikatora i sistema za praćenje i ocjenjivanje razvoja škole kao ključnog mehanizma za poboljšanje kvaliteta odgoja i obrazovanja neupitan.

U zavisnosti od perspektive institucije, odnosno pojedinca, zavisi i koja od dimenzija kvaliteta će biti izdvojena i naglašena kao bitna za osiguranje kvalitetnog obrazovanja. Kvalitet u oblasti obrazovanja, odnosno nekog od njegovih nivoa je obično predmetom dogovorene norme ili konvencije koja služi kao standard za upoređivanje i ocjenu.

UNICEF, pri definisanju obrazovne kvalitete, pored didaktičkog i metodološkog aspekata, uključuje i aspekt sigurnosti koji se odnosi na osiguranje kvaliteta koji zadovoljava standarde zdravog i sigurnog okruženja, odnosno, odgovarajućeg prostora¹:

- Oni koji uče zdravi su, njegovani i spremni da učestvuju i uče, a njihove porodica i zajednica ih podržavaju u učenju;
- Okruženje je zdravo, sigurno i zaštićeno, zadovoljava potrebe, neovisno od rodne pripadnosti, i osigurava odgovarajuće resurse i prostore;
- Sadržaji nastavnog programa i materijala potiču jezičku i matematičku pismenost, razvoj vještina potrebnih za život, znanje u oblastima kao što su rodna ravnopravnost, zdravlje, ishrana, prevencija AIDSa, mir u svijetu;
- Nastavne metode usmjerene su na dijete i odvijaju se u dobro vođenim učionicama i školama, uz primjenu vještina ocjenjivanja koje potiču učenje, a umanjuju razlike ;
- Ishodi koji uključuju znanje, vještine i stavove naslanjaju se na ciljeve obrazovne politike i pozitivno djelovanje u društvu.

¹ "Defining Quality in Education", UNICEF-ov rad predstavljen na Međunarodnoj radnoj grupi o obrazovanju, Firenca, juni 2000.

Evropska unija(u daljnjem tekstu EU) u ranijim, ali i najnovijem strateškom dokumentu razvoja do 2020. godine podvlači potrebu kontinuiranog poboljšanja kvaliteta obrazovanja. Zemlje članice EU kroz otvoreni metod saradnje zajednički rade na pitanju kvaliteta obrazovanja.

Za institucije obrazovanja u Bosni i Hercegovini veoma je važno da prate savremene tokove u obrazovanju, da ih analiziraju i da rade na poboljšanju kvaliteta obrazovanja. Kvalitetno obrazovanje daje mogućnost prohodnosti u toku školovanja, ali i na tržištima rada.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (u daljem tekstu Agencija) u okviru svojih nadležnosti, definisanih Zakonom o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (Službeni glasnik BiH 88/07), predstavlja stručnu instituciju koja je, pored ostalog, nadležna za pitanja osiguranja kvalitete u obrazovanju. Kao stručna institucija, Agencija razvija procedure i instrumente za praćenje i vrednovanje kvaliteta i predlaže ih nadležnim institucijama na dalje sprovođenje.

Agencija je inicirala izradu Prijedloga akcionog plana za uspostavljanje sistema za praćenje i vrednovanje kvaliteta u osnovnom obrazovanju (u daljem tekstu Akcioni plan). Program MDG F Kultura za razvoj je, putem UNICEF-a BiH, finansijski podržao rad na izradi dokumenta. U izradi Akcionog plana učestvovala je Radna grupa koju su činili predstavnici svih nadležnih institucija obrazovanja u BiH².

2. Svrha dokumenta

Osnovno obrazovanje je temelj cjelokupnog procesa obrazovanja i dio sistema koji garantuje povrat uložениh sredstava i socijalnu dobit. Sagledavajući planove za razvoj Bosne i Hercegovine i trenutno stanje u osnovnom obrazovanju, očigledno je da su neophodne radikalne mjere u oblasti osiguranja kvalitete i djelotvornosti osnovnog obrazovanja u BiH. To je osnovna pretpostavka za dugoročan doprinos obrazovanja razvoju privrede BiH kako bi postala konkurentna u regionu i EU.

Svrha dokumenta je da omogućiti uvođenje sistema za praćenje i osiguranje kvaliteta u osnovnom obrazovanju. Plan aktivnosti i podjela odgovornosti zasnivaju se na utvrđenim nadležnostima u oblasti obrazovanja u BiH. U izradi dokumenta učešće su uzeli: Agencija, ministarstva prosvjete/obrazovanja, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/institucija, škole, i visokoškolske ustanove³.

3. Institucije uključene u realizaciju Akcionog plana

Agencija je zadužena da upozna Konferenciju ministara obrazovanja u BiH o procesu nastajanja Akcionog plana. Po usaglašavanju teksta Akcionog plana s nadležnim institucijama obrazovanja u BiH, Agencija ga treba dostaviti Vijeću ministara BiH na usvajanje. Nakon što Vijeće ministara BiH usvoji Akcioni plan, odluka o usvajanju se objavljuje u Službenom glasniku BiH. Agencija će koordinirati diseminaciju Akcionog plana. Set instrumenata za vrednovanje i samovrednovanje, razvijen u sklopu Akcionog plana, predstavlja sastavni dio dokumenta, i priložen je u aneksu. Agencija planira, zajedno sa nadležnim institucijama, organizovati obuku školskog osoblja u svrhu primjene instrumentarija.

² Aneks 2 Članovi Radne grupe i institucije po abecednom redu

³ Aneks 2 Članovi Radne grupe i institucije po abecednom redu

4. Instrumenti za vrednovanje i samovrednovanje

Utvrđene procedure i instrumenti za vrednovanje i samovrednovanje predstavljaju smjernice koje nadležne institucije i škole mogu koristiti u svrhu analize i rada na poboljšanju kvaliteta u obrazovanju. Pri vrednovanju kvaliteta školske zajednice, Akcioni plan i prateći Instrumentarij ne uključuju kategorije i indikatore za mjerenje standarda koji se odnose na školski prostor, učionice, sanitarni čvor, odnosno, školsko dvorište, jer su oni obuhvaćeni standardima koji su definisani u zakonskim i podzakonskim aktima.

Oblasti koje ulaze u proces vrednovanja i samovrednovanja, te sistem kontinuiranog praćenja su sljedeće:

- Školska klima
- Saradnja sa vijećem učenika i vijećem roditelja
- Menadžment škole
- Interkulturalno i inkluzivno obrazovanje
- Kompetencije nastavnika
- Kurikulum
- Postignuća učenika

Treba naglasiti da navedeni redoslijed segmenata vrednovanja **ne implicira njihov prioritet**, jer sveukupan uspjeh škole kao odgojno-obrazovne ustanove zavisi od kvaliteta svih oblasti zajedno.

4.1. Školska klima

Školska klima je jedna od bitnih oblasti istraživanja u oblasti samovrednovanja i vrednovanja škola. Ona je u današnjem vremenu povezana s nizom dimenzija koje školu čine okosnicom uže i šire zajednice. Dimenzija školske klime prožeta je kroz sve instrumente za mjerenje kvaliteta osnovnog obrazovanja, a posebna veza je izražena sa instrumentom za oblast interkulturalnog i inkluzivnog obrazovanja.

Školu ne karakterišu samo postignuća učenja, već i manje mjerljivi aspekti kao: odnosi zaposlenih i učenika, odnosno, svih koji učestvuju u radu i životu škole, model upravljanja, eksplicitno ili implicitno izražen, nivo saradnje nastavnog osoblja, stepen razumijevanja i podrška koja se pruža učesnicima školske zajednice, osmišljavanje sportskih i kulturnih manifestacija, i slično. Svakako da su učenička postignuća veoma bitna za ukupnu ocjenu škole, ali važnu ulogu imaju školska klima, nastavnici, te članovi školske zajednice. Na kraju, kvalitet procesa i rezultata, koji se odnose na pomenute aspekte, ima veliki uticaj na izbor, prioritete i vrijednosti koji određuju razvoj odgoja i obrazovanja u cjelini. Iz tog razloga, odgojno-obrazovne institucije treba da kontinuirano rade na podizanju svijesti o značaju i ove oblasti kao jednog od niza potrebnih faktora za napredovanje i osiguranje kvaliteta rada škole. U tom smislu, školama su od pomoći instrumenti, odnosno, indikatori za mjerenje kvaliteta školske klime. Školska klima podrazumijeva specifičan pečat školskog života koji oblikuje doživljavanje osobe koja u njemu sudjeluje, a odnosi se na sve članove školske zajednice⁴.

⁴ Školsku zajednicu čine menadžment, sekretari, pedagog, psiholog, defektolog, administrativni radnici, nastavnici, učenici, roditelji, pomoćno osoblje, predstavnici lokalne zajednice i svi drugi koji učestvuju u javnom životu škole

To iskustvo ogleda se u nastojanju da se poboljša postojeća klima, a što opet ovisi o specifičnostima zaposlenih, kao i o školskoj zajednici u cjelini.

4.2. Saradnja sa vijećem učenika i vijećem roditelja

Formalna saradnja roditelja sa školom je institucionalizirana kroz vijeće roditelja. Koliko god je ta saradnja definisana normativnim aktima (broj članova, način i procedura osnivanja⁵) to ne podrazumijeva, niti garantuje, njen kvalitet. Upravo zbog toga je potrebno identifikovati mjerljive instrumente koji pružaju osnovu za objektivno vrednovanje saradnje vijeća roditelja sa školom.

Po definiciji vijeće učenika čine svi učenici jedne škole, s tim da uže izvršno tijelo sačinjavaju izabrani predstavnici razreda. Na taj način svi učenici mogu uticati na rad vijeća preko izabranih predstavnika razreda. Vijeće učenika⁶, pored ostalog, promovise aktivizam međuučenicima kroz organizovanje obrazovnih, volonterskih, humanitarnih, i aktivnosti zabavnog karaktera. U svom radu, vijeće saraduje s profesorima, nastavničkim vijećem, razrednim vijećem, roditeljskim vijećem, gradskim institucijama i pravnim osobama. Vijeće učenika utiče na poboljšanje života i rad u školi i lokalnoj zajednici. Da bi se osigurao i pratio kvalitet rada vijeća učenika potrebno je da škola posjeduje i primjenjuje instrumente koji mjere i prate rad vijeća.

4.3. Menadžment škole

Osnovni uslov promjena i pokretanje razvojnih procesa u školskoj zajednici predstavljaju vizionarstvo i vještine vođenja i upravljanja školom. Istraživanja su pokazala da vođenje i upravljanje predstavljaju najveći pokretač razvoja škole. Kako bi kvalitetno obavljali svoju funkciju, direktori moraju posjedovati menadžerske sposobnosti, integrisana znanja i vještine iz psihologije, pedagogije, ekonomije, prava, odnosa s javnošću, kao i spremnost u komuniciranju sa svim članovima školske zajednice i partnerskim institucijama. Upravo je to razlog što i u ovom segmentu trebaju biti na raspolaganju instrumenti i mehanizmi kojima se mjeri i prati kvalitet menadžmenta škole. Školski menadžment, uloga, rad i sastav definisani su normativnim aktima⁷.

4.4. Kompetencije nastavnika

U regionalnom kontekstu, Bosna i Hercegovina teži dostizanju članstva u Evropskoj uniji, a, kao članica Ujedinjenih nacija, ima obavezu raditi na postizanju Milenijumskih razvojnih ciljeva (MDGs). Polazeći od te činjenice, i povezanosti obrazovanja sa ispunjavanjem preuzetih obaveza, veoma je važno da nastavnici, kao ključna karika u osiguranju kvaliteta u obrazovanju, posjeduju odgovarajuće znanje, vještine i stavove. Nažalost, i pored kvalifikacione strukture, očigledan je nizak nivo obučenosti nastavnika za savremeni koncept učenja/nastave i realizaciju postavljenih ciljeva i standarda.

Uloga obrazovanja i stručnog usavršavanja nastavnika, jeste dostizanje nastavničkih kompetencija koje se odnose na nastavnu oblast, predmet, metodiku nastave, poučavanje i učenje, podršku razvoju ličnosti učenika, komunikaciju, i saradnju. U vrijeme stalnih promjena u društvu i tehnologijama, nastavnik je dužan raditi na svom usavršavanju u skladu sa potrebama okruženja.

⁵ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 53

⁶ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 54

⁷ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 52

Usavršavanje nastavnika uz već stečena znanja i vještine, osposobljavaju ga za kompetentan i kvalitetan rad u školskoj zajednici. Komeptencije nastavnika su predmet stalnog praćenja i vrednovanja upravo zbog potrebe da se usavršavanje usmjeri u potrebnom pravcu. Uslovi i standardi za nastavnike u osnovnoj školi, kao i profesionalan ulazak u vaspitno obrazovni proces, definisani su normativnim aktima⁸.

4.5. Kurikulum

U školskoj teoriji i praksi kurikulum sadrži sve sadržaje, procese i aktivnosti koji imaju za cilj ostvarivanje ciljeva i zadataka obrazovanja na način da se promovišu intelektualni, lični, društveni i fizički razvoj učenika. Pored zvaničnog programa, kurikulum sadrži aktivnosti i sadržaje koje možemo smatrati neformalnim, a koji predstavljaju specifičnost određene škole. Kurikulum uključuje vrijednosti, ciljeve, načela, sadržaje i opšte ciljeve odgojno-obrazovnih područja, vrednovanje učeničkih postignuća, te vrednovanje i samovrednovanje ostvarivanja kurikuluma. Kurikulum podrazumijeva i uključuje opsežno planiranje, uspostavljanje reda, i provjeravanje procesa rada i djelovanja s obzirom na odgovarajuće ciljeve, sadržajne elemente, i kontrolu postignuća shodno globalno postavljenim ciljevima i pretpostavkama za odvijanje obrazovnog procesa. Školski kurikulum daje dugoročan i kratkoročan plan i program rada škole kroz izbornu nastavu i vannastavne aktivnosti, kao i druge odgojno-obrazovne programe. Akcioni plan ne uključuje instrumente za praćenje, vrednovanje i samovrednovanje kurikuluma osnovnih škola, ali predviđa da Agencija, u saradnji s nadležnim institucijama, razvije takve instrumente u narednom periodu.

4.6. Postignuća učenika

Analize učeničkih postignuća ukazuju na nedovoljno razvijen nivo znanja i vještina koje se stiču u osnovnim školama, nedostatak razvoja ključnih kompetencija potrebnih za dalje školovanje i svakodnevni život, kao i nizak stepen motivacije za učenje i intelektualni rad. Dosadašnje analize postignuća učenika u školama u BiH pokazuju da je izuzetno mali procent učenika u najvišim kategorijama postignuća, a veoma veliki procent učenika u najnižim. Slična slika je dobijena u okviru testiranja učeničkih postignuća u sklopu TIMSS⁹ istraživanja. Učenici završavaju osnovnu školu bez razvijenih ključnih kompetencija koje su potrebne za nastavak školovanja, i za bolje djelovanje u profesionalnom, privatnim i javnom životu. Pored nedovoljne funkcionalne, matematičke i naučne pismenosti u osnovnom ogoju i obrazovanju, učenici u BiH nedovoljno razvijaju umjetničku i kulturnu pismenost, koja je shodno Okvirnom zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, jedan od prioritarnih ciljeva. Izgubila se uloga škole u smislu razvoja umjetničkih i kulturnih sadržaja u osnovnim školama, što je pretpostavka za formiranje stava o vrijednosti koji je neophodan za život i rad u savremenom društvu. Standardi učeničkih postignuća predstavljaju opis nivoa kvantiteta i kvaliteta znanja i sposobnosti koje bi učenici trebali da postignu na završetku određenog stepena obrazovanja. Oni se temelje na važećim nastavnim programima i ekspertskom mišljenju. Standardi konkretizuju i diferenciraju učenička postignuća po nivoima. Zasnovani su na empirijskim pokazateljima koji se revidiraju na osnovu provjera u intervalima od četiri, do pet godina. Standardi

⁸ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 3., Član 42,

⁹ TIMSS 2007, Izvještaj o postignućima učenika završnog razreda osnovne škole u Bosni i Hercegovini iz matematike, Sarajevo 2008

učničkih postignuća, pored ostalog, služe kreatorima obrazovne politike za vrednovanje nastavnog rada i uvođenje neophodnih promjena u organizaciji rada škole.

Primjena standarda u nastavnoj praksi će, svakako, pridonijeti unapređenju odgojno-obrazovnog procesa u školama Bosne i Hercegovine. U tu svrhu, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje izradila je brošure o standardima učničkih postignuća iz bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika, matematike i prirodnih nauka¹⁰ koje će biti dostavljene svim školama u svrhu konkretne primjene u nastavnoj praksi. Standardizirana postignuća učenika, u osnovi, predstavljaju instrumentarij za mjerenje kvaliteta škole, s tim da je, za proces praćenja i evaluacije, potrebno definisati metodologiju, nivoe postignuća, te predmete i oblasti vrednovanja. Agencija je ta koja, prema razrađenim učničkim postignućima, dizajnira ispitne zadatke i testove za njihovo vrednovanje¹¹. U vrijeme izrade Akcionog plana, postignuća učenika za osnovne škole bila su još u razradi, te je, stoga, Agencija preuzela obavezu da, nakon njihovog definisana i usaglašavanja, pristupi izradi metodologije vrednovanja učničkih postignuća.

5. Obuka

Pored usaglašenih standarda i procedura, bitna pretpostavka za realizaciju Akcionog plana, a time i uvođenja sistema praćenja i vrednovanja kvaliteta obrazovanja, jeste kvalitetna i kompetentna ekspertiza. Osiguranje, praćenje i vrednovanje kvaliteta u obrazovanju u BiH predstavlja relativno nov koncept, koji zahtijeva uvođenje stručnjaka u proces vrednovanja kako bi savladali vještine korištenja instrumenata, i izvještavanja o učenom kvalitetu. U tom segmentu Akcioni plan predviđa obuku predstavnika institucija koje učestvuju u vrednovanju i samovrednovanju kvaliteta škole.

¹⁰U nabranju brošura korišten abecedni redoslijed

¹¹Ispitnizadaci , engl-*Items*, predstavljaju ispitne zadatke sa uputstvom za bodovanje

6. Pregled aktivnosti Akcionog plana za period 2012.– 2014.

<i>Redni broj:</i>	<i>Opis aktivnosti</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Partneri</i>	<i>Vremenski okvir za realizaciju aktivnosti</i>	<i>Izvor finansiranja</i>
1.	Procedura usvajanja dokumenta	Agencija	Vijeće ministara BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, nadležna ministarstva prosvjete/obrazovanja u BiH	Prvi kvartal 2012.	Budžet Agencije 2011.
2.	Objavljivanje odluke o usvajanju i teksta Akcionog plana u Službenom glasniku BiH	Agencija	Službeni glasnik BiH	U toku 2012.	Budžet Agencije 2012.
3.	Diseminacija Akcionog plana i upoznavanje zainteresovanih strana sa Akcionim planom i instrumentima u prilogu	Agencija	Ministarstva, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/Pedagoška institucija, osnovne škole	Prvi, drugi i treći kvartal 2012.	Budžet Agencije 2012.
4.	Razrada instrumenata za vrednovanje i samovrednovanje kurikuluma	Agencija	Ministarstva, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/Pedagoška institucija, visokoškolske ustanove, osnovne škole	Treći kvartal 2012.	Budžet Agencije uz donatorska sredstva
5.	Razrada metodologije za vrednovanje učeničkih postignuća	Agencija	Ministarstva, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/Pedagoška institucija, visokoškolske, osnovne škole	U toku 2012.	Budžet Agencije uz donatorska sredstva
6.	Procedura usaglašavanja instrumenata za vrednovanje i samovrednovanje kurikuluma	Agencija	Ministarstvo civilnih poslova BiH, nadležna ministarstva prosvjete/obrazovanja u BiH	U toku 2012.	Budžet Agencije za 2012.
7.	Obuka za stručne savjetnike, pedagoške nadzornike, inspektore, savjetnike i direktore škola o procedurama u postupku vrednovanja/samovrednovanja	Agencija (Prilikom odabira trenera koristiti registar)	Stručni savjetnici pedagoških zavoda, pedagoški nadzornici /inspektori-savjetnici, direktori škola, nastavnički fakulteti	Prvi i drugi kvartal 2012.	Budžet Agencije za 2013. i dodatna donatorska sredstva
8.	Aktivnosti samovrednovanja i vrednovanja	Agencija,	Stručni savjetnici pedagoških zavoda, pedagoški nadzornici /inspektori-savjetnici, direktori škola, nastavnički fakulteti	Treći kvartal 2013. do trećeg kvartala 2014.	Budžet Agencije za 2013. i dodatna donatorska sredstva

9.	Analiza, izvještavanje i preporuke	Agencija, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/Pedagoška institucija, osnovne škole	Agencija, Ministarstva prosvjete/ obrazovanja	Treći kvartal 2013. do trećeg kvartala 2014.	Budžeti nosioca aktivnosti
10.	Upoznavanje javnosti, putem medija, i organizovanje skupova o primjeni Akcionog plana	Agencija	Ministarstva, pedagoški zavodi/Zavod za školstvo/Pedagoška institucija, visokoškolske ustanove, osnovne škole, cjelokupna javnost	Četvrti kvartal 2014.	Budžet Agencije

Učesnici u izradi Prijedloga akcionog plana:

Prijedlog akcionog plana uradila je Radna grupa u čijem sastavu su bili predstavnici svih zainteresovanih strana u obrazovanju: Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, nadležna ministarstva, pedagoški zavodi, osnovne škole, udruženja roditelja, udruženja srednjoškolaca (lista u prilogu). Stručnu pomoć u izradi Prijedloga akcionog plana pružili su Nedžada Faginović i Arthur R.Ivatts, stručnjaci za obrazovanje pri UNICEF-u, za Program MDG F Kultura za razvoj.

Voditeljica projekta: Branka Popić, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Aneks 1

Članovi radne grupe:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje: Branka Kovačević, Jasminka Nalo, Sanja Lulo, Stojan Ljolje

Ministarstvo civilnih poslova: Aida Durić, Almina Ćibo, Jelena Vuković

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke: Edina Pezo, Ismet Strujo, Jasmina Oruč

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske: Ivana Idžan, Ljubiša Rokić, Slavica Kuprešanin

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona: Minka Džafić

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske: Nada Dujković

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona: Alisa Jogunčić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona: Amela Avdić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona: Amira Borovac

Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona: Esminka Burek

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona: Ignacije Radić

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Hercegbosanske županije/Kantona 10: Mato Križanac

Odjeljenje za obrazovanje/Pedagoška institucija Vlade Brčko distrikta BiH: Milan Ljubojević, Ranko Nestorović

Republički pedagoški zavod Republike Srpske: Mira Grbić

Zavod za školstvo Mostar: Vesna Varunek

Pedagoški zavod Zenica: Ramajana Kukavica

Pedagoški zavod Tuzla: Hasib Hasanović, Ramiz Nurkić

Prosvjetno pedagoški zavod Sarajevo: Azemina Bogdanović, Dina Borovina, Indira Mešković

Pedagoški zavod Goražde: Salih Posvandžić

Udruženje roditelja u BiH: Senada Pepeljak

Udruženje srednjoškolaca u BiH: Adisa Hodžić, Aleksandar Popović, Esmir Omamović, Sandra Valetić

Predstavnici osnovnih škola BiH: Adela Krupalija, Irma Purković, Mirjana Knežević, Željka Vasović Tolj

Aneks 2 Etički kodeks

Aneks 3 Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje osnovne škole (interkulturalno i inkluzivno obrazovanje)

Aneks 4 Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta rada osnovne škole